

Хто сёння галоўны (Excerpt in Belarusian)

Translated by: Inesa Kuryan
Contact of the translator: plucha@mail.ru

ЯК МЫ РАСЦЕМ

Пачынаецца ўсё з матулінага живоціка: ты ляжыш сабе там як сардэлька, маленькая зусім. Пакуль не вырасцеш да велічыні хлебнага бохана, застанешся ў живоціке. А потым народзішся на свет. Пакуль не пачнеш хадзіць – расцеш у даўжыню, а як пойдзеш – станеш расці ў вышыню. Ты цудоўна сябе адчуваеш, пакуль не дацягнешся да ручкі дзверай, ужо не кажучы пра ўключальнік святла. А дзяўчат у гэты час называюць такім чынам: Ніка – гэта дзяўчынка. І яе сястра Лія – таксама. Іх сястрыца Лучка – паненка, а мама – маладая жанчына. (Як называюць хлопчыкаў – хай яны самі думаюць). Прыйдзе дзень, калі Ніка стане паненкай, а потым маладой жанчынай. Ёй, вядома, ужо цяпер хочацца ведаць, калі гэта здарыцца і як яна зразумее, што яна стала паненкай, а пасля і маладой жанчынай.

Лучка прабуе ёй патлумачыць:

“Гэта хутка здарыцца. Аднак спачатку табе трэба навучыцца прамаўляць слова РРРАСТУ. А ў цябе не атрымліваецца. Ты кажаш ЛАСТУ. Чуеш мяне? РРРАСТУ. Чуеш, як мой язычок дрыжыць?”

Разумець Ніка разумее. А на практыцы выходзіць:

ЛЛЛ. ЛАСТУ.

Не-не, Ніка. ЛЛЛ не дрыжыць. Паслухай: РРР. Язычок павінен тарахцець як трактар. РАСТУ.

Ніка зноў прабуе:

ЛЛЛ. ТЛАКТАЛ. ЛАСТУ.

“Не-не, – кажа Лучка. – У цябе пакуль не атрымліваецца. На сённяшні дзень ты яшчэ замалая. Можна заўтра нешта будзе”.

Ніку гэта вельмі непакоіць. А што калі заўтра яна не зможа тарахцець язычком і спозніцца, і ніколі не стане паненкай, а пасля і маладой жанчынай? Цэлы дзень яна прабуе і стараецца, бо надта расхвалывалася з гэтай прычыны. Нават перад сном, калі матуля, якая вырасла на маладую жанчыну, яе цалуе ў лобік, Ніка яшчэ бармоча: “ЛЛЛ. ТЛАКТАЛ. ЛАСТУ”.

Не выходзіць! Ніяк не атрымліваецца! Чыстая роспач. Засынае, практыкуючы, і сніцца ёй ейны ЛЛЛ, які не хоча тарахцець, а толькі лапоча. На раніцу, магчыма, язычок адпачне крыху, і яна зноўку паспрабуе і змусіць яго задрыжаць.

І сапраўды – аднойчы язычок замест ЛЛЛ пратарахцеў РРР! Атрымалася! Атрымалася тарахцець РРР!

Яна паўтарае зноўку. ТРАКТАР – гаворыць. РАСТУ. Уся ззяе ад радасці. Ускоквае з ложка. Босая бяжыць да Лучкі, шукае яе па пакоях, каб пахваліцца. А Лучка на кухні робіць сняданак.

“Ручка, Ручка! Я ўжо вырасла! – крычыць шчаслівая. – Пасрушай. ТРАКТАР! Срышыш, як тарахціць. Я ўжо вяркая! Я хутка вырасту на паненку! А потым і на марадую жанчыну!”

ВЯЛІКАЯ НІКА

Ніка акурат святкавала свой чацвёрты дзень народзінаў. Яна нават спецыяльна навучылася паказваць на руцэ чатыры пальчыкі. Як выявілася, навука гэтая нялёгкая. Чацвёрты пальчык заўсёды хіліўся ўніз. Даводзілася другой рукой прыгінаць мезенца, каб той персцянец, што за сярэднім і ківуном, таксама не ківаў. Мама кажа, што можна паказваць чатыры годзікі інакш. Схаваць вялікі палец, а паказаць ківуна, сярэднега даўгая, персцянца і мезенца. Аднакі Ніцы падаецца гэта нелагічным. Бо вялікі палец паказваюць першым. А прыгнуць трэба апошні – да якога яна яшчэ не дарасла. Бо спачатку табе адзін годзік – вялікі палец. Потым два з ківуном, потым тры – з даўгаем, а цяпер – чатыры. Нельга дадаць пяты палец, бо адлік пачнеш з канца. Як складана мець чатыры годзікі! Ужо лепш пяць – усе пальцы напаказ! Вось тады ўжо, сапраўды, будзе Ніка вялікая!

Яна потым неўзабаве пойдзе ў школу. Будзе маляваць кругі і пісаць літары ў вялікіх сшытках і даведаецца пра падлік 7+1. Увечары яна будзе рабіць хатнія заданні і старацца вельмі-вельмі. Калі мама скажа: “Ніка, спатачкі”, яна, запрацаваўшыся, адкажа: “Не магу пакуль. Не маю часу. Мне трэба зрабіць дамашку”.

А потым Ніка стане яшчэ больш вялікая. І паедзе на вялікім веліку. Бо ён на тое і велік. І заўсёды ў кішэні яна будзе вазіць пацверджанне, што яна здала экзамен, ведае дарожныя правілы і ўмее катацца па вуліцах. І хай яе затрымае паліцыянт, яна пакажа яму картачку са сваёй фоткай, тыкне яму наўпрост у нос і скажа: “Ты бачыш, паліцыянт, што я ў шлеме?” Яна ажно пасмяецца з паліцыянта, бо ён паглядзіць на яе, здзіўлены, і скажа: “Такая маленькая дзяўчынка, і ўжо такая вялікая!” Ха, хай здзіўляецца, яна паедзе далей і сама на веліку даедзе да крамы.

Ну, а потым, яна будзе ўсё запар рэзаць нажом. Вялікім і вельмі гострым. Яна парэжа бульбу, хлеб, сыр, цыбулю. Цэлымі днямі будзе рэзаць і рэзаць. Усе прадукты з лядоўні, з усіх палічак. Спачатку парэжа, а потым пасячэ на роўныя кавалачкі і згатуе смачную саянку на ўсю сямью. Адно рэч яна, усё ж, зробіць інакш, чым мама. Яна не стане плакаць і выціраць нос, калі будзе рэзаць цыбулю. Бо чаму маме, такой вялікай, не сорам румзаць над парэзанай цыбулінай?

А калі яна яшчэ больш вырасце, яна спачатку адзене бюсцік, а потым швэдар. І будуць у яе нарэшце школьныя пантофлікі. Яна будзе іх насіць з ласінамі, як Лучка. Пантофлікі не будуць мець высокай пяткі, і вусны яна зранку насмаруе блескам, каб яны ззялі, як шклянныя кулькі. І яна такая пойдзе ў гэткім прыкідзе на школьны аўтобус з торбай цераз плячо. А калі вернецца, распавядзе што-небудзь пра неразумных аднакласнікаў. І па-ангельску пачне гаварыць: “Ван, ту, фры, фо, сэнкс ды соры!” Калі хто-небудзь яе спытае “што чуваць у школе?”, яна падумае і адкажа: “Чыста клёва” або “Чыста дно”. Ды “благімі словамі” ўжо зможа ругацца.

НІКА-ТЭПАТНІЦА

Калі дзіцёнак губляе адзін тэпаць, то мама чамусьці не хоча сказаць, што “Пэўна, тэпаць сцягнула котка”, а кажа: “Шукайце там, дзе вы іх ўвечары скінулі”.

Хатнім вельмі пашанцавала, што Ніка заўсёды знаходзіць тэпці. Толькі яна пачуе пытанне “Дзе мае тэпці?”, пачакае, пакуль мама ўсім аднолькава параіць шукаць іх на месцы згубы, як бяжыць і ўсё адразу знаходзіць. Дзе б тэпці не былі. На паліцах, пад канапай, у камодзе. Ёй, маленькай, зручна праціснуцца пад ложак і ў шафу. Яна зведае ўсе хатнія закуткі. А бястэпатнікі тым часам сядзяць босыя ў ложках.

Ніка бяжыць да усіх з ахапкам тэпцяў, бо яна запраўская тэпатніца. Чырвоныя нясе для Ціна, сінія кідае перад Лучкай, жоўценькія дае Ліі... Яе ж босыя ножкі члэпаюць па халоднай падлозе! А дзе ж ейныя ружовыя тэпці?

Цін, Лучка і Лія, цяпер ужо не босыя, шараць па хаце, шукаючы тэпці Нікі. Яна ж сядзіць у чаканні на канапе.

Усе, як дагэтуль Ніка, глядзяць па розных кутах і шчалінах. Зазірнулі нават у духоўку, у кошык з бялізнай і на ўсялякі выпадак у лядоўню. Няма нідзе ружовых тэпцяў. Новая ідэя нараджаецца ў Лучкі. Трэба пашукаць у скрыні з цацкамі. Вунь, вунь ружовыя тэпці, на лапах вялікага нікінчынага мядзведзя. Уначы яму, мабыць, лапы змерзлі, вось ён і абуўся. Лучка паднесла тэпці ў залю. Ніка ўсцешана. Калі кудлатаму мядзведзю зледзянелі лапкі, то Ніцы тым больш, бо пакуль што на яе ножках поўсьць не вырасла. Ані паўсцінкі.

